

3. Μινωικός πολιτισμός

Μπακάλης Κώστας

history-logotexnia.blogspot.com

α. Η Κρήτη

1. Η Κρήτη

Στη μέση του αστραφτερού γιαλού ένα νησί είναι, η Κρήτη, όμορφη και πολύκαρπη και θαλασσοζωσμένη. Κατοίκους έχει αριθμητους και πόλεις ενενήντα.[...]. Πόλη μεγάλη είναι η Κνωσός και βασιλιάς της ο Μίνωας, που κάθε εννιά χρόνια συνομιλούσε με το Δία.

Όμηρος, Οδύσσεια τ 171-178, μετάφραση

3. Ο μυθικός Μίνωας

- + Πρωτοκατοικήθηκε τη Νεολιθική Εποχή.
- + Σημαντικότερός της οικισμός ήταν η **Κνωσός**.
- + Ο Πολιτισμός της Κρήτης:
 - είναι γνωστός με το όνομα μινωικός (από το μυθικό βασιλιά **Μίνωα**)
 - ήρθε στο φως με τις ανασκαφές του **Άρθουρ Έβανς** (αρχές 20^{ου} αι.)
 - Αναπτύχθηκε κατά τη **3η** και **2η χιλιετία π.Χ.**

Ερωτήσεις

- Πότε πρωτοκατοικήθηκε η Κρήτη;
- Ποιος ήταν ο σημαντικότερος οικισμός της;
- Από ποιόν πήρε το όνομα ο μινωικός πολιτισμός;
- Ποιος αρχαιολόγος τον έφερε στο φώς;

β. Μινωικός Πολιτισμός: ανάπτυξη – βασικές περιόδους

Οργάνωση (3000 ως 2000 π.Χ.):

- ▶ Ο πληθυσμός αυξάνεται.
- ▶ Η γεωργία και η κτηνοτροφία συστηματοποιούνται.
- ▶ Μικροί οικισμοί ιδρύονται.
- ▶ Επαφές αναπτύσσονται με περιοχές του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου.
- ▶ Εισάγονται μέταλλα και πρώτες ύλες (άργυρος από Κυκλάδες, χαλκός από Κύπρο).
- ▶ Εξάγονται: λάδι, κρασί, ξυλεία, λίθινα αγγεία, ίσως υφάσματα και δέρματα.
- ▶ Ιδρύονται αποικίες στο Αιγαίο (Κύθηρα, Ρόδος)

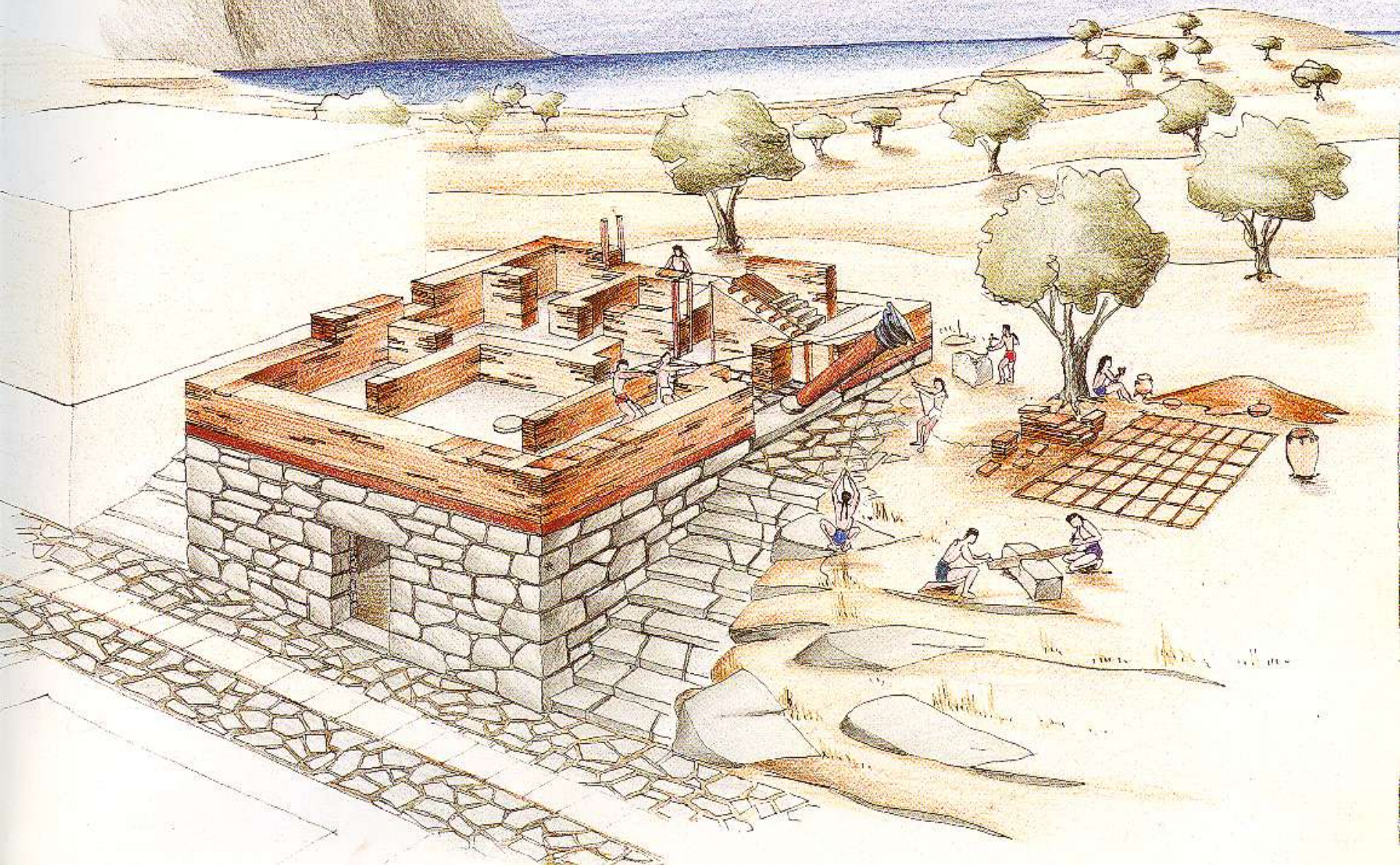
3000 π.Χ. ως 2.000

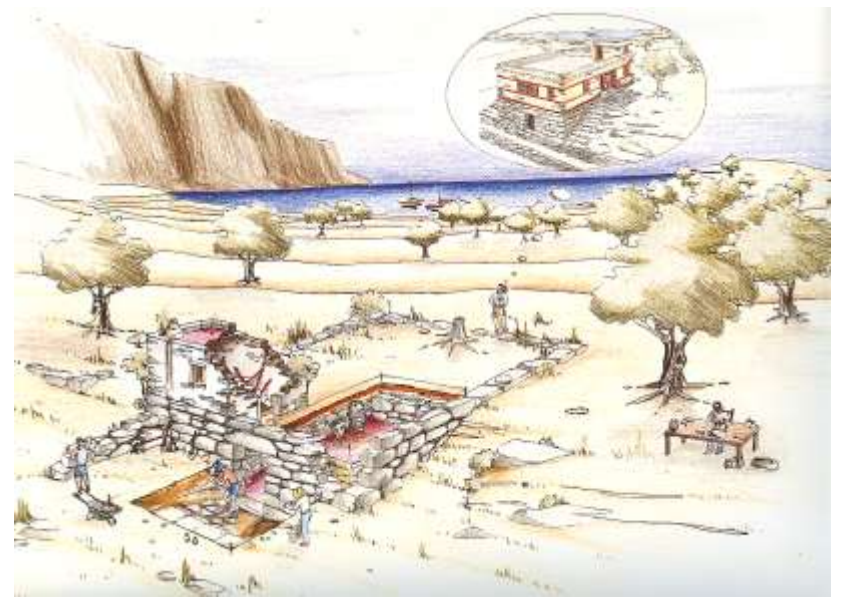
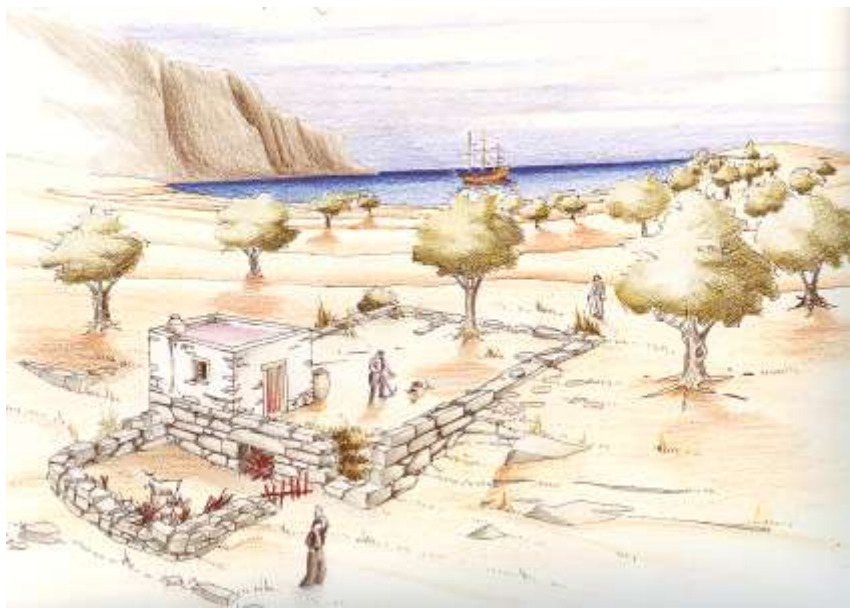
- Με ποιες γειτονικές περιοχές έχουν επαφές οι Μινωίτες;
- Ποια προϊόντα εξάγουν; Τι εισάγουν;

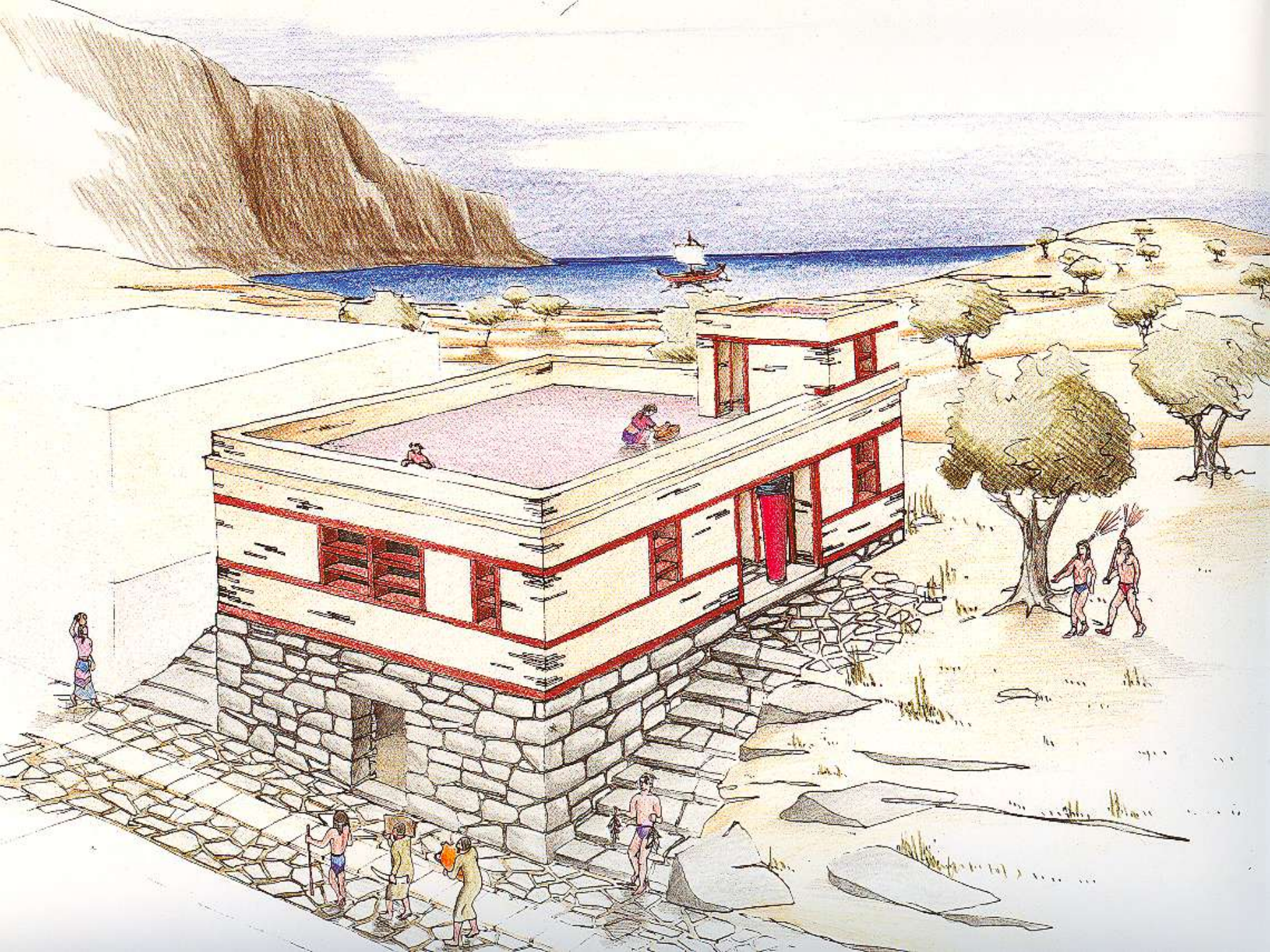

**Τι παριστάνει το χρυσό κόσμημα
της εικόνας;**

Ας φανταστούμε το **κτίσιμο**
και τη **ζωή** μιας **μινωικής οικίας**...

Μινωικός πολιτισμός τη 2^η χιλιετία

1. Τα σπουδαιότερα κέντρα του Μινωικού πολιτισμού.

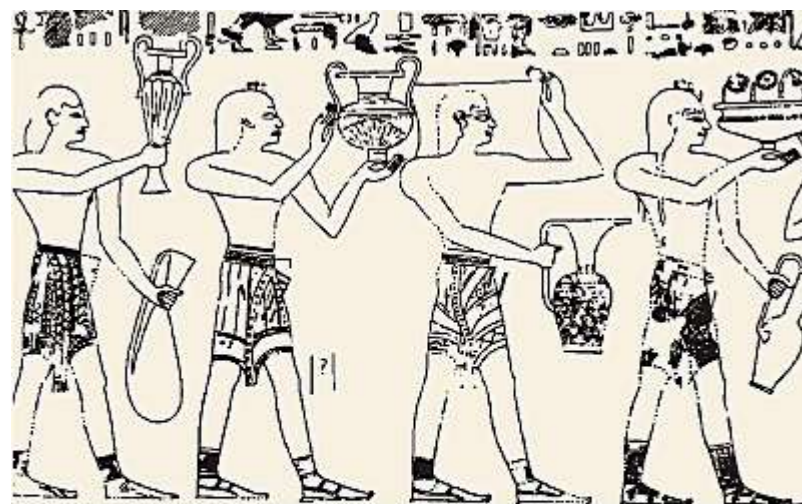
Ανάπτυξη: Πρωτοανακτορική περίοδος (2000 -1700)

- Ιδρύονται **ανάκτορα** και γύρω τους οικισμοί – πόλεις, με γνωστότερα αυτά της **Κνωσού**, **Φαιστού**, **Μαλίων** και **Ζάκρου**.
- Καταστρέφονται από **σεισμό** (1700)

Κορύφωση: Νεοανακτορική περίοδος (1700 -1450)

- Οι **Μινωίτες** κυριαρχούν στο **Αιγαίο**.
- Αναπτύσσουν **σχέσεις** με την ηπειρωτική Ελλάδα
- Επηρεάζουν το **Μυκηναϊκό** πολιτισμό.

Η εμπορική δραστηριότητα των Μινωιτών της Κρήτης (19^{ος} - 16^{ος} αιώνας π.Χ.)

Αναπαράσταση τοιχογραφίας του τάφου του Τούθμωση Γ' (1475–1423 π.Χ.) στις Θήβες της Άνω Αιγύπτου. Οι Αιγύπτιοι ονόμαζαν τους Κρήτες «Κεφτιού», που σημαίνει «οι άνθρωποι από τα νησιά στη μέση της μεγάλης πράσινης θάλασσας».

- Πότε εμφανίστηκαν πρώτη φορά τα ανάκτορα;
- Ποια ανάκτορα γνωρίζετε;

- Τι κατέστρεψε τα ανάκτορα γύρω στο 1700 πΧ.;
- Τι γνωρίζετε για την περίοδο των νέων ανακτόρων;
- Από τις τρεις περιόδους της μινωικής ιστορίας ποια θεωρείται σημαντικότερη;
- Πού ιδρύουν αποικίες οι Μινωίτες;
- Με ποιους έχουν επαφές;

γ. Πολιτική και διοικητική οργάνωση: τα ανάκτορα

☐ Το πολιτικό, διοικητικό και οικονομικό σύστημα της Κρήτης ήταν συγκεντρωτικό.

☐ Τα ανάκτορα (συγκροτήματα κτιρίων) ήταν κέντρα:

- Διοικητικά (κατοικία άρχοντα)
- Οικονομικά (συγκέντρωναν τα προϊόντα και τα προωθούσαν στην αγορά).
- Καλλιτεχνικά (κατασκευάζονταν σε αυτά πολύτιμα αντικείμενα και καλλιτεχνήματα).
- Θρησκευτικά (πραγματοποιούνταν τελετές: συνέρρεε κόσμος).

- Τι είναι τα ανάκτορα;
- Από τι αποτελούνται;
- Ποια είναι η λειτουργικότητά τους;
- Ποιες δραστηριότητες συγκεντρώνονταν σ' αυτά;

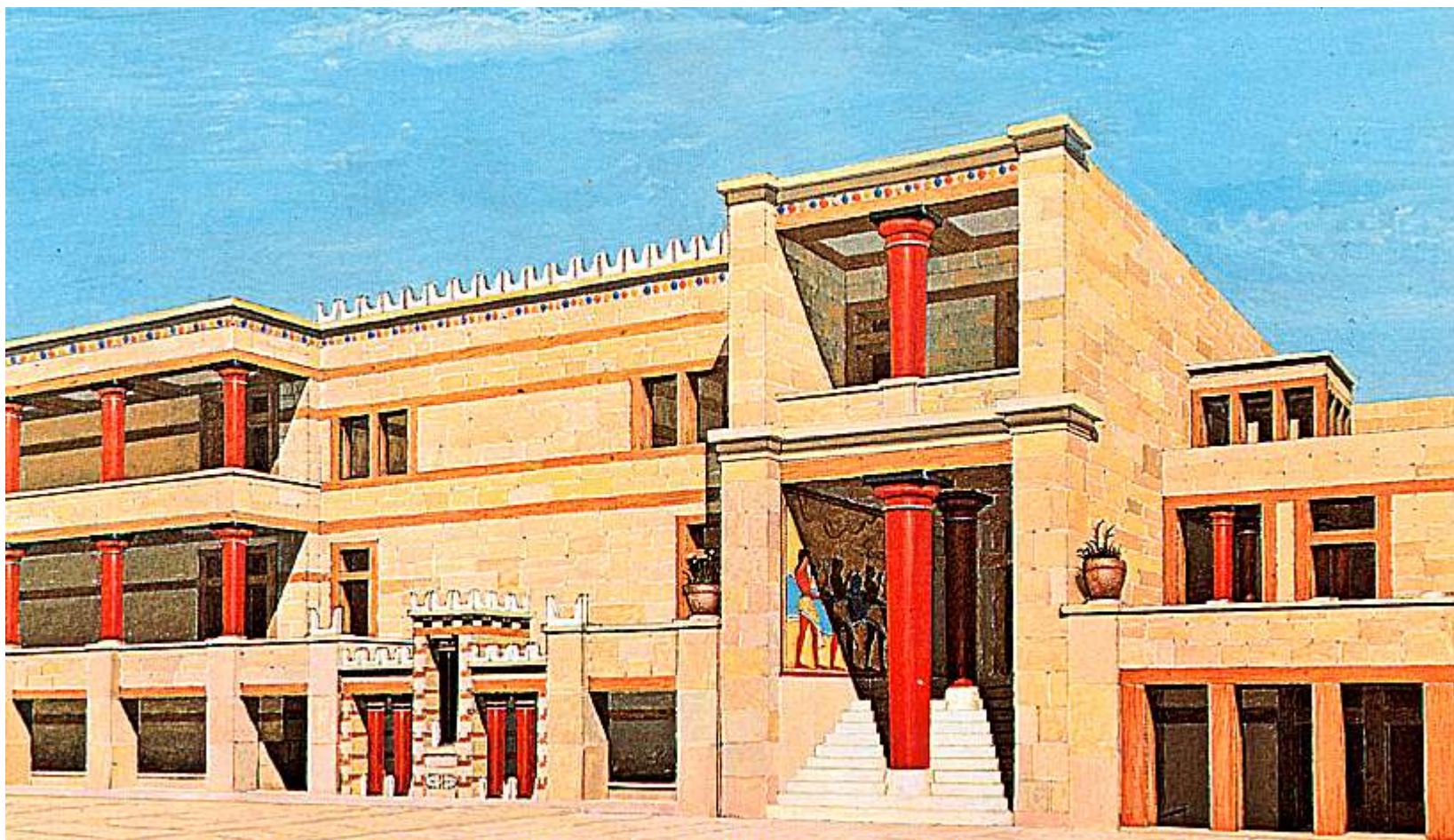

Χαρακτηριστικά ανακτόρων

- Ήταν **προσανατολισμένα** στον άξονα **Βορρά – Νότου**.
- Τα δωμάτια αναπτύσσονταν γύρω από μια **ορθογώνια αυλή**.
- Ήταν **πολυώροφα** με **σκάλες** και **φωταγωγούς**.
- Είχαν σύστημα **ύδρευσης** και **αποχέτευσης**.
- Αρκετοί χώροι ήταν **διακοσμημένοι** με **τοιχογραφίες**.
- Ήταν **ανοχύρρωτα**.

2. Αναπαράσταση του ανακτόρου της Κνωσού.

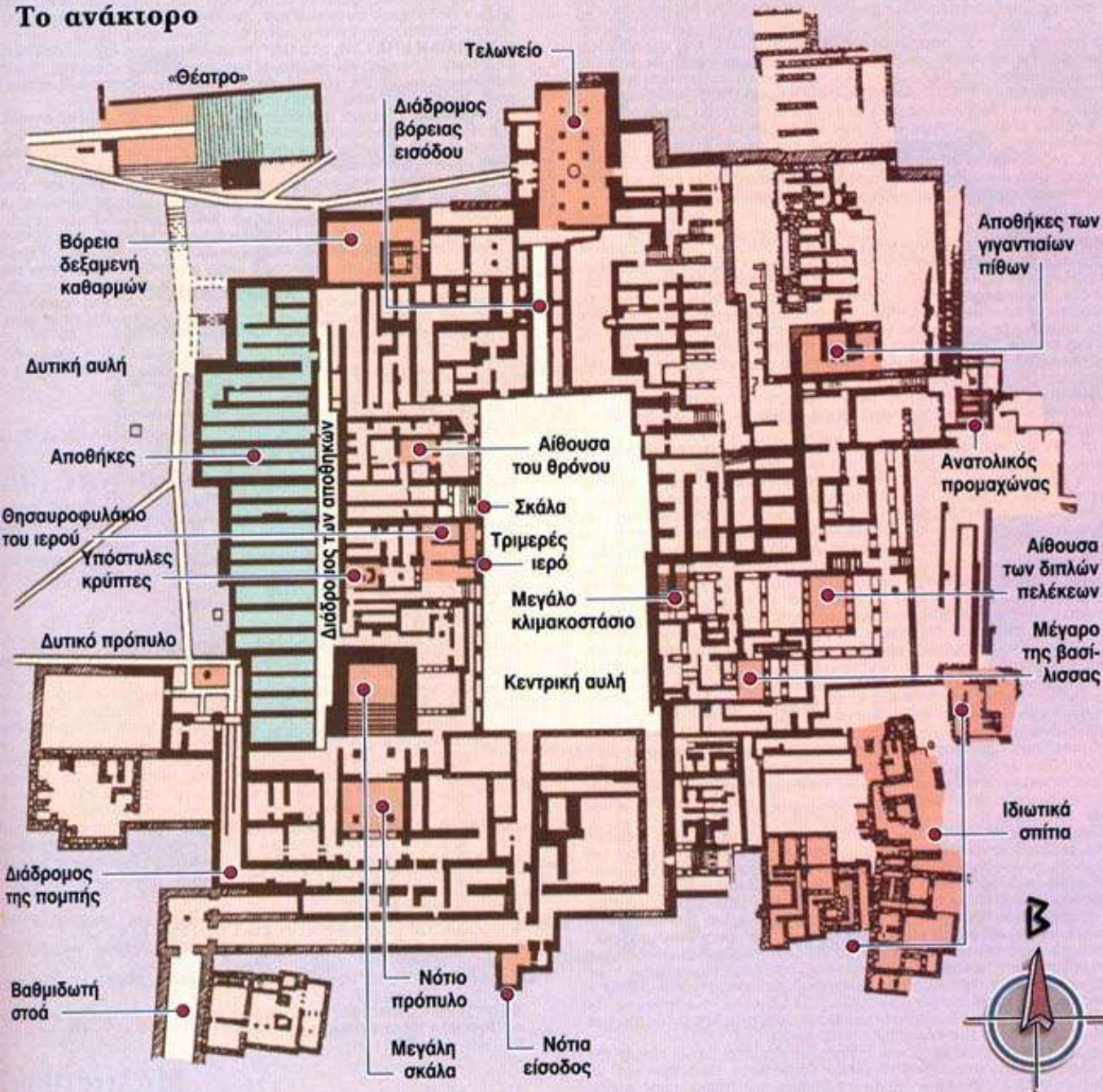
Αναπαράσταση του ανακτόρου της Κνωσού, του μεγαλύτερου από τα μινωικά ανάκτορα. Όλα τα μινωικά ανάκτορα έχουν κοινό αρχιτεκτονικό σχέδιο. Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η μεγάλη κεντρική αυλή που ενώνει τα διαφορετικά τμήματα του ανακτόρου: τις μεγάλες αποθήκες, τις αίθουσες των επισήμων και τους χώρους λατρείας.

Η Κνωσός από ψηλά

ΚΝΩΣΟΣ

Το ανάκτορο

Κάτοψη του ανακτόρου της Κνωσού: το ανάκτορο είχε έκταση 22.000 τετραγωνικά μέτρα και πάνω από 1.500 δωμάτια.

Οι αποθήκες στη δυτική πτέρυγα του ανακτόρου της Κνωσού. Στα ανάκτορα αποθηκεύονταν σε μεγάλα πιθάρια και σφραγίζονταν διάφορα γεωργικά προϊόντα, κυρίως σιτηρά και λάδι.

2. Αναπαράσταση του ανακτόρου της Κνωσού.

- Με βάση τα 4 σημεία του ορίζοντα πως χτίζονται τα ανάκτορα;
- Τι υπάρχει στο κέντρο τους;
- Τι γνωρίζετε για την οχύρωσή τους;
- Γιατί δεν ήταν οχυρωμένα;
- Περιγράψτε ένα ανάκτορο.

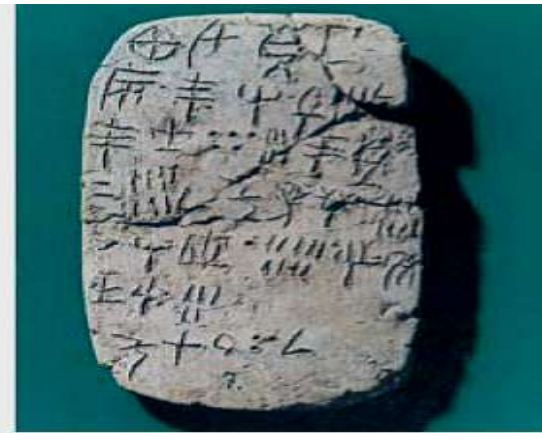
2. Αναπαράσταση του ανακτόρου της Κνωσού.

Μετά το 2000 π.Χ. οι Κρήτες δημιούργησαν τα μνημειώδη ανάκτορά τους. Η πολύπλοκη εσωτερική οργάνωση πέρασε στη μνήμη των αρχαίων ως λαβύρινθος. Τα ανάκτορα, κέντρα διοικητικά, οικονομικά και θρησκευτικά, ήταν όχι μόνο κατοικίες των αρχόντων, αλλά στέγαζαν και ένα πλήθος πολιτών που ήταν βιοτέχνες, έμποροι, τεχνίτες. Κνωσός με έκταση 22.000 τ.χ. Με την πρώτη ματιά μοιάζει δαιδαλώδες. Αν περπατήσει κανείς όμως στο ανάκτορο, ανακαλύπτει ότι η ακολουθία των χώρων με τις τοιχογραφίες, με τα ανοίγματα, με το φωτισμό από τους φωταγωγούς, με τις κλίμακες, με τις διαφορετικές κατευθύνσεις, με τις εναλλαγές χρωμάτων δημιουργεί μια αρχιτεκτονική σύνθεση που δίνει την εντύπωση της κίνησης, ενός λαβυρίνθου γεμάτου εναλλαγές, οργανωμένου γύρω από μια κεντρική αυλή.

δ. Γραφή

7. Ο δίσκος της Φαιστού με τα ιερογλυφικά

8. Πινακίδα με Γραμμική Α'

Αναπτύχθηκαν δύο συστήματα γραφής:

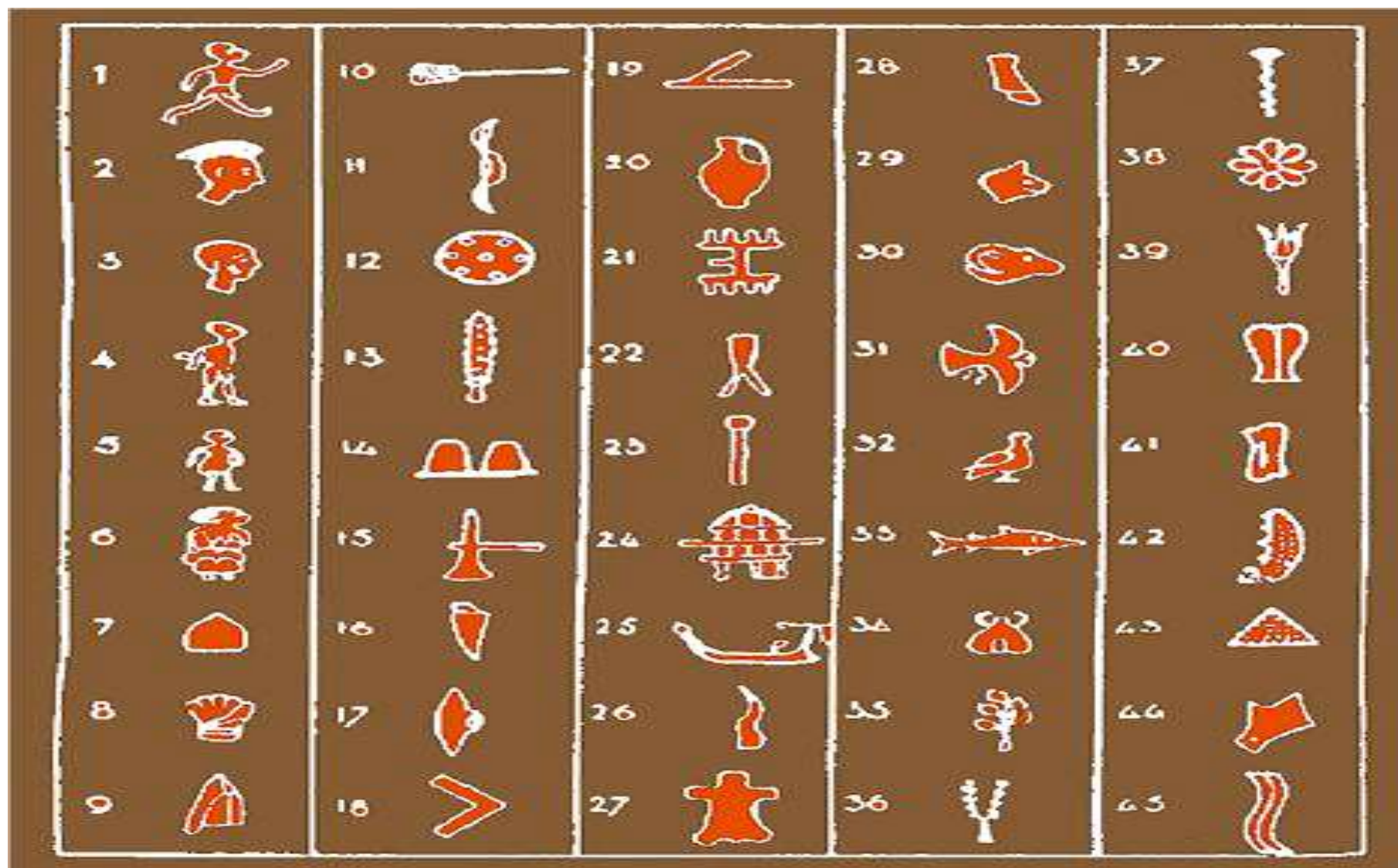
✚ Το **πρώτο σύστημα**:

- Εμφανίστηκε γύρω στο 1700
- Το επέβαλαν η ανάπτυξη του εμπορίου και η διοικητική και οικονομική οργάνωση
- Ήταν ένα είδος ιερογλυφικής
- Δείγμα του αντιπροσωπευτικό ήταν ο δίσκος της Φαιστού
- Δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί

✚ Το **δεύτερο σύστημα**:

- Εμφανίστηκε αργότερα
- Ονομάζεται Γραμμική Α'
- Ήταν *συλλαβικό (κάθε σημείο αντιστοιχούσε σε μια συλλαβή)*
- Υπήρξε πρότυπο της μυκηναϊκής γραφής)
- Δείγματά του φέρουν αγγεία και πινακίδες εμπορευμάτων
- Δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί

ε. Η οικονομία

Η εμπορική δραστηριότητα των Μινωιτών της Κρήτης (19^{ος} - 16^{ος} αιώνας π.Χ.)

- # Κυριαρχούν στο Αιγαίο εμπορικά – περιζήτητα τα καλλιτεχνικά τους έργα.
- # Προωθούν τα προϊόντα τους στην Αίγυπτο.

στ. Οι Μυκηναίοι στην Κνωσό

- Τα ανάκτορα (πλην της Κνωσού) καταστρέφονται από σεισμό (1450 π.Χ.)
- Οι Μυκηναίοι:
 - Καταλαμβάνουν την Κνωσό
 - Κυριαρχούν σε μεγάλο μέρος της Κρήτης
- Το ανάκτορο της Κνωσού καταστρέφεται (1370)
- Η Κρήτη μετατρέπεται σε επαρχία του μυκηναϊκού κόσμου.